

Reranie, czyli rotacyzm.

Rotacyzm jest wadą wymowy polegającą na nieprawidłowej realizacji głoski r. Głoska ta pojawia się w zasobie słownictwa dziecka dość późno, bo między 4 a 5 rokiem życia, a w czasie nawet później. Głoska ta u wielu dzieci zanim zabrzmie poprawnie, przechodzi pewne etapy kształtowania: **i – l – r** (niekiedy dzieci zastępują ją też **u** lub **w**). Opuszczanie **r** nosi nazwę **mogirotacyzmu**, zastępowanie r innym dźwiękiem określa się mianem **pararotacyzmu**, a całkowite zniekształcanie **r** to **rotacyzm właściwy**.

Prawidłowa artykulacja głoski r polega na bardzo szybkich i delikatnych uderzeniach czubka języka o wałek dziąsłowy przy jednoczesnym drganiu więzadeł głosowych. Przy wymowie **r** język jest szeroki, a jego boki dotykają zębów trzonowych. Środkowa, a szczególnie przednia część języka jest bardzo ruchliwa i elastyczna. Ruchy języka są szybkie i płynne. Wargi są lekko rozchylone, a zamykające drogę do jamy nosowej podniebienie miękkie jest uniesione ku górze.

Bezpośrednią przyczyną rotacyzmu może być niska sprawność ruchowa języka, a zwłaszcza jego czubka, który nie jest w stanie wykonać drobnych, szybkich i precyzyjnych ruchów wibracyjnych. Wpływ na wadliwą realizację głoski r ma nieprawidłowa budowa języka, który może być zbyt gruby i mięsisty lub zbyt wiotki i cienki, a także krótkie wędzidełko.

1. Ćwiczenia przygotowawcze:

- a) ćwiczenia oddechowe: przy lekko otwartych ustach i szeroko ułożonym języku dziecko wykonuje wdechy i wydechy przez usta
- b) usprawnianie pracy języka: wysuwanie języka do przodu: język wąski i szeroki, unoszenie szerokiego języka za górną wargę lub za górne zęby, cofanie szerokiego języka wzdłuż podniebienia, żucie brzegów rozplaszczonego języka zębami trzonowymi
- c) usprawnianie pracy warg: parskanie z językiem wsuniętym między zęby, naśladowanie warkotu samochodu

2. Wywoływanie głoski:

- wolne, ciche powtarzanie: te – de – te – de, te – du, te – do, te – da, te – de, te – dy lub peda, pedu, pede lub kado, keda, kedu, kede
- potrącanie wędzidełka przy artykulacji ż
- lekkie podbijanie brody podczas artykulacji głoski l lub wymawiania ciągu le – le – le
- wstawianie przed d dźwięki krótkiego, delikatnego e, np. ed – ed – ed (powstanie wtedy r jednoudereniowe, które można utrwalić w nagłosie wyrazów)
- wymawianie szeptem t – d, potem t – d – n

Gdy głoska r jest już dobrze utrwalona możemy przejść do następnego etapu pracy nad nią.